

RP 78/2023 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 10 a § i inkomstskattelagen för gårdsbruk

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att inkomstskattelagen för gårdsbruk ändras så att det högsta beloppet för den utjämningsreservering som får dras av från inkomsten av jordbruket höjs från nuvarande 13 500 euro till 25 000 euro.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för år 2024 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2024. Den tillämpas första gången vid beskattningen för skatteåret 2024.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	3
2.1 Europeiska unionens regler om statligt stöd	4
3 Målsättning	5
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	5
4.1 De viktigaste förslagen.....	5
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	6
4.2.1 Konsekvenser för myndigheterna	6
4.2.2 Kompensation av konsekvenserna för skatteintäkterna	6
5 Remissvar	6
6 Specialmotivering.....	7
6.1 Inkomstskattelagen för gårdsbruk	7
7 Ikraftträdande.....	7
8 Förhållande till andra propositioner.....	7
8.1 Förhållande till budgetpropositionen	7
LAGFÖRSLAG	8
Lag om ändring av 10 a § i inkomstskattelagen för gårdsbruk	8
BILAGA	9
PARALLELLTEXT	9
Lag om ändring av 10 a § i inkomstskattelagen för gårdsbruk	9

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering har man enats om att utjämningsreserveringen för jordbruket höjs till 25 000 euro.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid finansministeriet. Beredningsunderlaget till propositionen finns i den offentliga tjänsten på adressen <https://vm.fi/sv/projekt-och-lagberedning> med identifieringskoden VM096:00/2023¹.

Utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 10 a § i inkomstskattelagen för gårdsbruk, 32 § i inkomstskattelagen och 19 § i lagen om värdering av tillgångar vid beskattningen var på remiss mellan den 21 september 2023 och den 5 oktober 2023. Det kom in 8 utlåtanden inom remisstiden.

Propositionen har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunal förvaltning genom skriftligt förfarande.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Enligt 10 a § i inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967) får den skattskyldige från nettoinkomsten av jordbruket på gårdsbruksenheten dra av en utjämningsreservering. Utjämningsreserveringen är högst 40 procent av nettoinkomsten av jordbruket på gårdsbruksenheten före avdraget av reserveringen, dock högst 13 500 euro. En mindre utjämningsreservering än 800 euro får dock inte göras. Nettoinkomsten räknas ut genom att från den skattepliktiga inkomsten av jordbruket dra av utgifterna för inkomstens förvärvande eller bibehållande.

Utjämningsreserveringen ska senast det tredje skatteåret efter utgången av det skatteår, för vilket utjämningsreserveringen har gjorts i skattedeklarationen, betraktas som skattepliktig inkomst av jordbruket eller användas för att täcka utgifterna för anskaffning eller grundlig förbättring av egendom som nämns i lagen. En tidigare gjord reservering ska användas före en senare. Utjämningsreserveringen får användas för att täcka utgifterna för anskaffning eller grundlig förbättring av de maskiner, redskap och anordningar, byggnader och konstruktioner samt broar, dammar och andra nyttigheter som anges i 10 b § i inkomstskattelagen för gårdsbruk.

Utjämningsreserveringen är inte förknippad med någon depositionsskyldighet och den kan göras oberoende av en gammal reservering. En utgift eller del av en utgift som har täckts med en utjämningsreservering är inte avdragbar vid beskattningen.

Om den skattskyldige inte har visat att utjämningsreserveringen ska räknas som inkomst eller användas enligt lagen, räknas reserveringen som skattepliktig inkomst av jordbruket på gårdsbruksenheten under det skatteår då den senast borde ha räknats som inkomst eller använts.

¹ <https://vm.fi/hanke?tunnus=VM096:00/2023>

Uppgifter om direkt intäktsförda utjämningsreserveringar och om utjämningsreserveringar som använts till investeringar har samlats ur beskattningsuppgifterna för jordbruksidkare och jordbrukssammanslutningar. De senast tillgängliga beskattningsuppgifterna för jordbruket är från 2021. Utifrån dem fick cirka 97 500 jordbruksidkare eller jordbrukssammanslutningar nettoinkomst 2021. Antalet aktiva gårdsbruksenheter som fått stöd från staten var 2021 cirka 45 000 och av dem var cirka 40 500 jordbruksidkare och 4 500 jordbrukssammanslutningar. En ny utjämningsreservering gjordes av cirka 8 600 jordbruksidkare eller sammanslutningar, varav cirka 8 000 (93 procent) också fick stöd från staten. En ny utjämningsreservering till högsta möjliga belopp (13 500 euro) gjordes av cirka 3 900 jordbruksidkare eller jordbrukssammanslutningar. Utjämningsreserveringen intäktsfördes direkt av cirka 5 500 och användes till investeringar av cirka 5 500 jordbruksidkare eller jordbrukssammanslutningar. Ett fåtal jordbruksidkare bedriver jordbruk i aktiebolagsform. Utifrån beskattningsuppgifterna för 2020 var resultatet av jordbruket positivt för cirka 800 aktiebolag, varav cirka 140 gjorde en ny utjämningsreservering.

2.1 Europeiska unionens regler om statligt stöd

Europeiska unionens regler om statligt stöd är en del av unionens konkurrensrätt, vars syfte är att garantera jämlika konkurrensförhållanden inom hela unionen. Bestämmelser om statligt stöd finns i artikel 107–109 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF). Regleringen är en viktig del av den europeiska inre marknaden och syftar till att säkerställa att medlemsstaternas myndigheter inte beviljar sådana stöd som snedvrider konkurrensen och därmed inte är förenliga med den inre marknaden. Ett syfte är också att minska stödkonkurrensen mellan medlemsstaterna.

Enligt artikel 107.1 i FEUF är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

Kommissionen har utfärdat ett tillkännagivande om begreppet statligt stöd (Kommissionens tillkännagivande om begreppet statligt stöd som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (2016/C 262/01)). I tillkännagivandet klargörs de olika beståndsdelar som utgör begreppet statligt stöd: existensen av ett företag, att åtgärden kan tillskrivas staten, dess finansiering genom statliga medel, beviljandet av en fördel, åtgärdens selektivitet och dess eventuella inverkan på konkurrens och handel mellan medlemsstaterna.

Även skattefördelar kan betraktas som statliga stöd, eftersom avstående från att uppbära intäkter som i annat fall skulle ha betalats till staten, innebär en överföring av statliga medel. Enligt tillkännagivandet ska åtgärder som avviker från det allmänna skattesystemet vid bedömningen av statligt stöd bedömas bland annat på grundval av åtgärdens materiella selektivitet. Den materiella selektiviteten vid åtgärder som lindrar de normala kostnaderna för företag bedöms genom en trestegsanalys. Först måste referenssystemet identifieras och därefter bör det fastställas om en viss åtgärd utgör ett undantag från det systemet. I princip är ett undantag från referenssystemet statligt stöd. Om en undantagsåtgärd dock kan motiveras med referenssystemets art och allmänna systematik, anses åtgärden inte vara selektiv. Skatteåtgärder som är tillgängliga för alla ekonomiska aktörer inom en medlemsstat är i princip allmänna åtgärder. De är då tillgängliga för alla företag på samma grunder och deras tillämpningsområde är inte begränsat.

Enligt artikel 211.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets för-

ordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007 tillämpas artiklarna 107–109 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på produktion av och handel med jordbruksvaror. Enligt artikel 211.3, som fogades till förordningen år 2020, ska genom undantag från punkt 1 i den här artikeln artiklarna 107, 108 och 109 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt inte tillämpas på nationella skatteåtgärder varigenom medlemsstaterna beslutar att avvika från allmänna beskattningsregler genom att tillåta att beskattningsunderlaget för jordbrukares inkomstskatt beräknas på grundval av en flerårig period i syfte att jämna ut skatteunderlaget över ett visst antal år.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att i enlighet med regeringsprogrammet höja den maximala utjämningsreserveringen för jordbrukets utgifter för anskaffning och grundlig förbättring till 25 000 euro.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att utjämningsreserveringens maximala eurobelopp, som i nuläget är 13 500 euro, ska höjas till 25 000 euro. Det föreslås inga ändringar i reserveringens procentbaserade maximibelopp eller i tiden för användning av reserveringen.

Dessutom föreslås att tidpunkten för när kravet på att en utjämningsreservering ska användas ska framställas. Den skattskyldige kan i sin skattedeklaration dra av den reservering som han eller hon innan beskattningen för skatteåret har slutförts har gjort.

Reserveringens maximibelopp höjdes föregående gång 2001, då det maximala markbeloppet höjdes från 40 000 mark till 80 000 mark och det procentbaserade beloppet från 30 procent till 40 procent. Tiden för användning av reserveringen höjdes också från två till tre år. I slutet av 2001 gjordes de ändringar i lagstiftningen som föranleddes av att euron togs i bruk. När den tid som gått sedan föregående ändring beaktas, kan det anses motiverat med en justering av maximibeloppet. Syftet med förslaget är också att bemöta den strukturella utvecklingen inom gårdsbruket som lett till större gårdsbruksenheter.

Den nu föreslagna höjningen av maximibeloppet för utjämningsreserveringen föreslogs på motsvarande sätt att höjas också 2018 genom regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 10 a § i inkomstskattelagen för gårdsbruk (RP 319/2018 rd). Då hade punkt 3 i artikel 211 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007 som nu ingår i artikeln ännu inte fogats till den. Punkten tillåter trots regleringen om statligt stöd att beskattningsunderlaget för jordbrukares inkomstskatt beräknas på grundval av en flerårig period i syfte att jämna ut skatteunderlaget över ett visst antal år. Det fördes då förhandlingar med Europeiska kommissionen om den planerade höjningen av utjämningsreserveringen, men kommissionen ansåg då att höjningen inte följde reglerna om statligt stöd. För närvarande möjliggör artikel 211.3 i den nämnda förordningen uttryckligen att den beskattningsbara inkomsten för gårdsbruksidkare överförs från ett skatteår till ett annat, så reglerna om statligt stöd utgör inte längre ett hinder för den föreslagna höjningen av utjämningsreserveringen.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

De ekonomiska konsekvenserna av förslaget har bedömts med stöd av beskattningsmaterialet för jordbruksidkare 2021. Konsekvenskalkylen har gjorts genom en jämförelse av vilken effekt en höjning av utjämningsreserveringens högsta belopp skulle ha jämfört med en situation där utjämningsreserveringens högsta belopp skulle förbli på nuvarande nivå. Under de första åren föranleds skatteeffekten i huvudsak av högre nya reserveringar samt av förvärvsinkomstskattens progression. I kalkylen har man antagit att de jordbruksföretagare som gör en ny reservering till det nuvarande maximala beloppet strävar efter att göra en så stor ny utjämningsreservering som möjligt när reserveringens högsta belopp höjs. Dessutom antas det att en fjärdedel av den nya reservering som överstiger den nuvarande maximigränsen används till investeringar och att den del av utjämningsreserveringen som inte används till investeringar intäktsförs det sista möjliga året, det vill säga det tredje året.

Höjningen av utjämningsreserveringens maximibelopp gäller de gårdsbruksenheter vars nettoinkomst är tillräckligt stor för den nuvarande utjämningsreserveringen till maximibelopp. För de övriga gårdsbruksenheterna har höjningen av maximibeloppet inga verkningar. Eftersom de cirka 45 000 aktiva gårdsbruksenheternas nettoinkomst under skatteåret 2021 var i genomsnitt cirka 20 000 euro, gäller höjningen av utjämningsreserveringens maximala belopp uppskattningsvis 3 800 gårdsbruksenheter med en nettoinkomst på i genomsnitt 85 000 euro.

En höjning av utjämningsreserveringens maximala belopp bedöms minska skatteintäkterna 2024–2026 med cirka 13 miljoner euro per år. År 2027 bedöms ändringen minska skatteintäkterna med cirka tre miljoner euro. Från och med 2027 börjar den höjda utjämningsreserveringen intäktsföras tillbaka i beskattningen, men till den del som reserveringen har använts till investeringar återförs den långsammare via avskrivningssystemet och orsakar en viss förlust av skatteintäkter också under de följande åren. Åren 2024–2026 bedöms statens skatteintäkter minska med cirka nio miljoner euro, kommunernas skatteintäkter med cirka tre miljoner euro och församlingarnas skatteintäkter med cirka en miljon euro. År 2027 bedöms statens skatteintäkter minska med cirka två miljoner euro och kommunernas skatteintäkter med cirka en miljon euro. År 2027 bedöms ändringen inte ha någon inverkan på församlingarnas skatteintäkter. Ändringen bedöms inte ha någon inverkan på Folkpensionsanstaltens skatteintäkter.

4.2.1 Konsekvenser för myndigheterna

Ändringsförslaget har endast smärre konsekvenser för Skatteförvaltningens verksamhet, t.ex. för anvisningar för kunder och tjänstemän samt datasystem.

4.2.2 Kompensation av konsekvenserna för skatteintäkterna

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering kompenseras kommunerna för skatteintäktseffekterna av de ändringar som görs i skattegrunderna.

5 Remissvar

Utlåtande om regeringens utkast till proposition har lämnats av jord- och skogsbruksministeriet, Maa- ja metsätalousuuttajain Keskusliitto MTK ry, Finlands Kommunförbund rf, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Skatteförvaltningen, Skattebetalarnas Centralförbund rf, Ålands landskapsregering och professor Pekka Nykänen.

Höjningen av det maximala eurobeloppet för utjämningsreserveringen fick ett brett understöd. Två remissinstanser ansåg att maximibeloppet i euro borde slopas helt och hållet.

Förslaget om utjämningsreserveringen har inte ändrats till följd av utlåtandena. Förslaget om beskattning av hyres- och arrendeinkomster från jordbruket som kapitalinkomst, som ingick i den proposition som var på remiss, har strukits ur propositionen på grund av det behov av tilläggsutredningar som framfördes i utlåtandena. En separat regeringsproposition om detta kommer att lämnas senare.

6 Specialmotivering

6.1 Inkomstskattelagen för gårdsbruk

10 a §. Det maximala beloppet för utjämningsreserveringen ändras i 1 mom. till 25 000 euro och ett villkor om att utjämningsreserveringen ska göras innan beskattningen för skatteåret har slutförts fogas till momentet.

7 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2024. Den ska tillämpas första gången vid beskattningen för skatteåret 2024.

8 Förhållande till andra propositioner

8.1 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2024 och avses bli behandlad i samband med den.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 10 a § i inkomstskattelagen för gårdsbruk

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967) 10 a § 1 mom., sådant det lyder i lag 899/2001, som följer:

10 a §

Den skattskyldige får från nettoinkomsten av jordbruket på gårdsbruksenheten dra av den reservering som den skattskyldige har gjort i sin skattedeklaration innan beskattningen för skatteåret har slutförts (*utjämningsreservering*). Utjämningsreserveringen är högst 40 procent av nettoinkomsten av jordbruket på gårdsbruksenheten före avdraget av reserveringen, dock högst 25 000 euro. En mindre utjämningsreservering än 800 euro får dock inte göras. När utjämningsreserveringen räknas ut beaktas inte den del som går över jämna hundra euro.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för skatteåret 2024.

Helsingfors den 19 oktober 2023

Statsminister

Petteri Orpo

Finansminister Riikka Purra

Lag

om ändring av 10 a § i inkomstskattelagen för gårdsbruk

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967) 10 a § 1 mom., sådant det lyder i lag
899/2001, som följer:

Gällande lydelse

10 a §

Den skattskyldige får från nettoinkomsten av jordbruket på gårdsbruksenheten dra av den reservering som han har gjort i sin skattedeclaration (*utjämningsreservering*). Utjämningsreserveringen är högst 40 procent av nettoinkomsten av jordbruket på gårdsbruksenheten före avdraget av reserveringen, dock högst 13 500 euro. En mindre utjämningsreservering än 800 euro får dock inte göras. När utjämningsreserveringen räknas ut beaktas inte den del som går över jämna hundra euro.

Föreslagen lydelse

10 a §

Den skattskyldige får från nettoinkomsten av jordbruket på gårdsbruksenheten dra av den reservering som *den skattskyldige har gjort i sin skattedeclaration innan beskattningen för skatteåret har slutförts* (*utjämningsreservering*). Utjämningsreserveringen är högst 40 procent av nettoinkomsten av jordbruket på gårdsbruksenheten före avdraget av reserveringen, dock högst 25 000 euro. En mindre utjämningsreservering än 800 euro får dock inte göras. När utjämningsreserveringen räknas ut beaktas inte den del som går över jämna hundra euro.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för skatteåret 2024.
